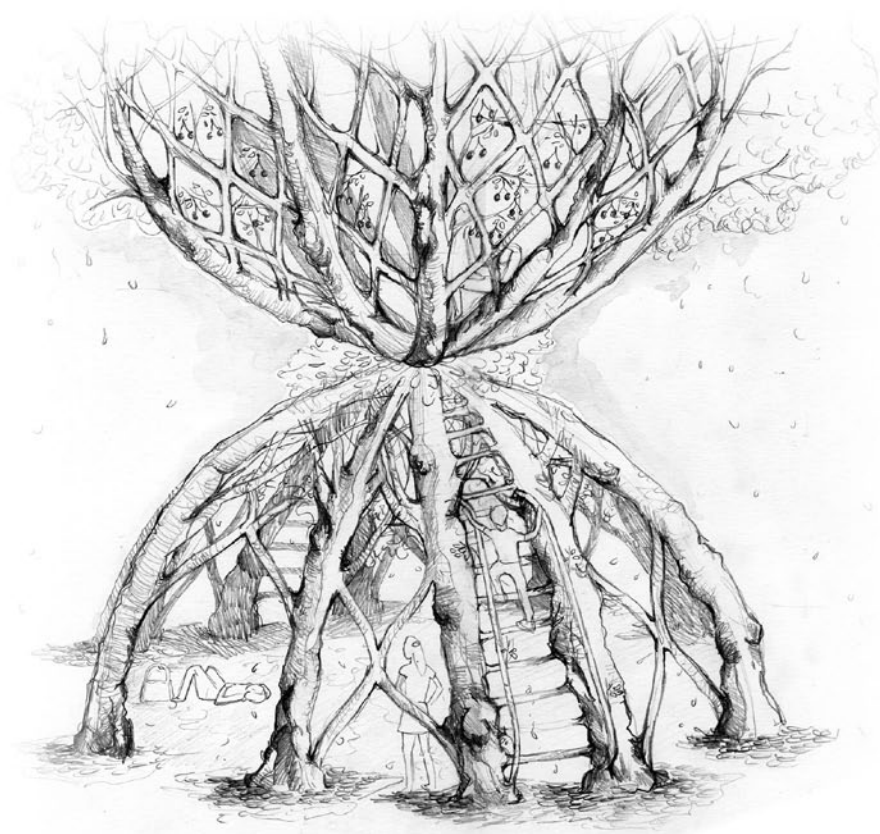

SKRÄDDARSYDDA TRÄD

Trädskulptering i offentlig miljö

JOHAN ASK

*Kandidatarbete vid institutionen för stad och land
Sveriges lantbruksuniversitet Uppsala
Landskapsarkitektprogrammet 2012*

SLU, Sveriges lantbruksuniversitet, Fakulteten för naturresurser och lantbruksvetenskap
Institutionen för stad och land, avdelningen för landskapsarkitektur
EX0529 Projekt i landskapsarkitektur, 2012, 15 hp på landskapsarkitektprogrammet, Uppsala
Nivå: Grundnivå G2E
© Johan Ask
Titel: Skräddarsydda träd – Trädsulptering i offentlig miljö
Engelsk titel: Tailored Trees – Tree Shaping in a Public Environment
Omslagsbild: © Vision Division 2012. Publiceras med vänligt tillstånd av Vision Division.
Nyckelord: träd, trädkonst, trädmodifikation, trädsulptering, växtgestaltning
Handledare: Marina Queiroz, SLU, institutionen för stad och land
Examinator: Ulla Myhr, SLU, institutionen för stad och land
Online publication of this work: <http://epsilon.slu.se/>

Sammandrag

Människans nära relation till träd genom historien har medfört att träd kan ha stor symbolisk betydelse och ofta tillskrivas emotionella värden. Enstaka träd kan framkalla en känsla av tillhörighet och identitet. Denna sociala aspekt på träd är i ljuset av tätare städer och ökande exploatering värd att ta till vara på och utveckla. Ett sätt att göra det på är att använda sig av ett konstnärligt angreppssätt i arbetet med träd och konstformen *trädsulptering* är ett sådant. Den utövas genom att stammar och grenar formas på träd för estetiska eller praktiska syften och förenar ekologi och konst på ett unikt sätt. Skräddarsydda träd kan tillföra offentliga miljöer estetiska och sociala kvalitéer som inte går att uppnå på annat sätt. Syftet med detta arbete är att undersöka och presentera hur förutsättningarna för att använda sig av skulpterade träd i gestaltningen av offentliga miljöer ser ut och sedan analysera hur förutsättningarna kan optimeras. Detta sker genom litteraturstudier och intervjuer med framträdande utövare av konstformen. Den övergripande ambitionen är att kartläggningen ska ge en överblick och tillhandahålla ett underlag för landskapsarkitekter som vill använda sig av skulpterade träd i sitt gestaltungsarbete.

Abstract

Man's close relationship with trees through out history have made trees into keepers of symbolic significance and are often attributed with emotional values. Single trees can evoke feelings of belonging and identity. This social aspect of trees are in the light of our increasingly dense cities and exploitation worth protecting and expanding upon. One way of doing this is to choose an artistic approach when working with trees, and the art form *tree shaping* does exactly that. It is practiced by shaping the trunks and branches of trees for aesthetic or functional purposes and unites art and ecology in a unique fashion. Tailored trees can add aesthetic and social values to public spaces that can't be achieved in any other way. The purpose of this essay is to map out the conditions that exist for using shaped trees in a public environment and analyze how these conditions can be improved. This is done through the study of literature and interviews with prominent practitioners of the art form. The general ambition is to provide an overview and create a foundation for landscape architects and designers who want to use sculptured trees in the design of public environments.

Introduktion

Människan har genom hela sin utvecklingshistoria levt sida vid sida med träden. Vi har nyttjat dem för att få bränsle, byggmaterial och föda och den nära relationen till dem har gjort att det idag är svårt att tänka sig ett samhälle utan träd. De har dyrkats, tillskrivits andlighet och varit betydande inslag i olika religioner och kulturer runt om vår planet (Kvant 2011 ss.8-11). Denna kulturella status har i sin tur lett till att de manifesterats i konst och litteratur på ett sätt som särskiljer dem från andra levande organismer. Inte sällan framställs träd som om de vore individer med egna personligheter, känslor och erfarenheter. De kan ha stort symboliskt värde och har en förmåga att framkalla känslor hos oss.

Just denna känslomässiga relation till träd fann jag intressant att utforska när jag funderade över val av ämne till denna uppsats. Träd är ett vanligt arbetsredskap för gestaltande landskapsarkitekter och är ofta en av hörnstenarna vid utformning av utomhusmiljöer. Finns det en möjlighet för landskapsarkitekter att arbeta med träd på ett sätt som ytterligare förstärker människors känslomässiga relation till dem? Kan träds symboliska värde ökas på något sätt?

Sett ur ett större perspektiv finns det en poäng i att dra nytta av trädens symboliska värde. I *Tankar om träd – En etnologisk studie av människors berättelser om träds betydelser* (Hagström & Sjöholm 2007) pekar författarna på trädens betydelse i våra allt tätare stadsmiljöer:

I ett snabbt föränderligt samhälle står träden också ofta i vägen för nyexploatering och utbyggnad av infrastruktur. Samtidigt finns en medvetenhet om trädens och grönskans betydelse för människors välbefinnande. En ökad förståelse för de värden träden representerar för människor i framför allt urbana miljöer kan bidra till bättre beslutsunderlag i processen att utveckla tätorter och tillgodose förändrade behov, såväl ur ett samhälleligt perspektiv som för enskilda individer, samtidigt som hänsyn tas till kulturmiljön och kulturarvet (Hagström & Sjöholm 2007 s.6).

Denna kulturella aspekt på träd låg till grund för att jag i det fortsatta arbetet med att ringa in ett ämne valde att undersöka en konstnärlig infallsvinkel på hur träd kan användas. Konsten har en central roll inom kulturen och används för att väcka känslor hos åskådaren vilket gjorde att ett sådant angreppssätt kändes motiverat.

Därför bestämde jag mig för ämnet *trädsulptering* – en konstform som bygger på formandet av träds stammar och grenverk i estetiska och praktiska syften – eftersom det är just ett konstnärligt sätt att arbeta med träd på. I och med konstformen öppnas dörren för att skapa helt unika träd som i sin skepnad kan antas finnas bara på en enda plats i hela världen. På så sätt kan verkliga ”individer” av träd skapas som med sitt unika utseende kan bidra till att ge en plats verklig karaktär och identitet och därmed ytterligare förstärka den känslomässiga kopplingen mellan träd och människa.

Min utgångspunkt är att sådana unika, skräddarsydda träd kan vara ett värdefullt inslag i våra offentliga miljöer eftersom det är ett sätt att arbeta med träd som på en och samma gång förenar konstnärliga, ekologiska och sociala värden. Men det är trots det inget som förekommer i någon nämnvärd utsträckning idag. Hur kommer det sig? Därför har jag valt att med denna uppsats undersöka möjliga orsaker till avsaknaden och hur förutsättningarna för att fler skulpterade träd ska kunna ta plats i vårt samhälle ser ut och hur de kan förbättras.

Bakgrund

För att ge en inblick i ämnet trädsulptering ges här en kort redogörelse av konstformen, hur den utförs i praktiken samt dess historiska förgrundsgestalter. Vidare redovisas ytterligare resonemang kring den känslomässiga kopplingen mellan människor och träd. Slutligen ges ett förtydligande av problematiken som finns med att använda sig av konstformen i offentlig miljö.

Trädsulptering – en överblick

Det finns en rad olika tekniker som kan användas för att styra hur trädets stammar och grenverk växer. En av de vanligaste teknikerna är *ympning* där grenar från samma eller olika träd kan förenas och fås att växa ihop (Sveriges Pomologiska Sällskap 2002).

För skulptering av träd är det främst en specifik ympningsmetod som kallas *barkympning* som tillämpas, där ett snitt på vardera grenen skärs och sedan binds tätt samman med de öppna såren pressade mot varandra (Reames 2007 s.182).

Även genom att *böja* trädets grenar kan dess tillväxt påverkas då trädet i takt med att vedmassan i grenen ökar befäster dess form. Detta kan uppnås genom att använda snören och kablar som håller fast grenen i önskad position tills trädet antar den (Reames 2007 s.177). En mer avancerad modell av detta angreppssätt är att med hjälp av konstruktioner i form av *ställningar och ramverk* binda upp trädet och därmed tvinga dess grenar på plats (Reames 2007 s.178).

Utstickande skott och oönskade grenar tas bort genom *beskärning* för att få trädet att koncentrera tillväxten hos de delar som sparas. Därmed kan enskilda grenar väljas ut och trädet byggas upp på ett planerat sätt (Cook & Northey 2010).

Ytterligare ett sätt som konsten utövas på är genom att *innesluta objekt* i trädets stammar, på engelska kallat *inclusion*. Genom att dra nytta av trädets förmåga att innesluta intilliggande föremål i sina stammar genom att växa runt och ”svälja” det som är i vägen, kan objekt bli permanent inkluderade i ett träd (Reames 2007 s.184).

Trädsulpteringens historia

Modifiering av träd och deras tillväxt har historiskt utförts under mycket lång tid. Men det var inte förrän i början på 1900-talet som de konstnärliga ambitionerna med formandet av träd på allvar tog fart.

En av pionjärerna kring förra sekelskiftet var *John Krubsack*, en bankman som levde i Embarrass, Wisconsin, USA. Han hade utvecklat en skärskild förmåga att konstruera möbler av grenar som han hittade runt om i sin närmiljö. Efter att ha visat en av sina möbler för en lokal möbelhandlare, som blev mycket imponerad, föddes idén till att skapa en stol av levande träd. Hans klassiska citat –*Dammit, one of these days I am going to grow a piece of furniture that will be better and stronger than any human hands can build.* (Reames 2007 s.49) blev startskottet för hans projekt och elva år efter plantering hade han lyckats växa fram en stol av asklönn (*Acer negundo*) som han sedan ”skördade” och visade upp på möbelutställningar (Reames 2007 s.53).

Men den som främst av alla kom att bli förknippad med att illustrera möjligheterna med trädsulptering var *Axel Erlandsson*, en utvandrare från Sverige som tillsammans med familj bosatte sig i Turlock, Kalifornien, USA. Inspirerad av naturligt hopväxta träd som han hittade i sin omgivning började han själv att plantera träd på sin gård i sådana mönster som skulle uppmuntra dem att växa

samman. Arbetet utvecklades snabbt till en hobby där han själv genom olika tekniker började forma träd, med gradvis mer avancerat utförande. Det slutade med att han köpte trekvarts tunnland mark dit han började flytta de bästa av de träd han format under åren som gått, och under namnet *The Tree Circus* skapade han en nöjespark med träden som attraktioner (Reames 2007 ss.54-77). Även om parken inte blev någon ekonomisk succé finns den kvar än idag.

Antalet personer som idag utövar trädskulptering är mycket svårt att veta exakt då det över hela världen kan antas finnas trädgårdsentusiaster som i egen regi format sina egna unika träd. Men de utövare som livnär sig på sitt konstnärskap är mycket få, och några av de mer framträdande är *Richard Reames*, USA, duon *Pooktre* bestående av paret *Peter Cook* och *Becky Northey*, Australien, *Dan Ladd*, USA och *Christ Cattle*, England.

Träds symboliska och emotionella värde

I en rapport från Lunds Universitet vid namn *Tankar om träd – En etnologisk studie av människors berättelser om träds betydelser* (Hagström & Sjöholm 2007) undersöks träd och människors känslomässiga koppling till dem.

Studien behandlar människors personliga upplevelse och förhållande till träd och genomfördes 2005 av Charlotte Hagström och Carina Sjöholm. Den har som bakgrund att stora delar av Helsingborg plötsligt förlorade en betydande del av stadens trädbestånd då den drabbades hårt av almsjukan och över 6000 träd tvingades fällas. Stadens invånare erbjöds därefter att bli ”trädgivare” genom att köpa ett nytt träd som sedan skulle planteras någonstans i staden. Tomrummen som träden lämnade efter sig visade sig inte bara vara rent fysiska utan också känslomässiga i form av saknad hos stadens invånare. Det framkom genom berättelser delgivna som motiv för köpet att träden hade stort symboliskt värde för många av stadens invånare (Hagström & Sjöholm 2007 ss.4-6).

I rapporten framkommer att träd väcker känslor och att minnen, upplevelser och känslor knyts till enskilda träd eller specifika arter (Hagström & Sjöholm 2007 s.22). Det återkommande temat i de insamlade berättelserna om träd rör *tillhörighet* på olika sätt och denna aspekt behandlas i ett särskilt avsnitt. Det kan vara tillhörighet till en plats där trädet symboliserar hembygd, rötter eller ursprung; till en familj där trädet står för samhörighet, barndom, gemenskap eller tillhörighet i ett brett perspektiv där trädet står för *samhörighet inom en grupp, en miljö eller kanske hela mänskligheten* (Hagström & Sjöholm 2007 s.22). Följande slutsats dras i slutet av avsnittet:

I och genom träd uttrycks och upplevs känslor av tillhörighet, sammanhang och gemenskap. De handlar ofta om särskilda träd, som under någon fas i livet och i något särskilt sammanhang haft en speciell betydelse. Träd väcker känslor; till träd knyts minnen. Ett träd kan fungera som minnesmärke och har därmed flera likheter med monument. En skillnad är emellertid att träd inte på samma sätt är låsta i sin tolkning. Visserligen omtolkas monument ständigt men träd är i sig redan från början ”öppna”. Även om ett träd planteras som ett minnesmärke, så måste det inte självklart uppfattas som en symbol (Hagström & Sjöholm 2007 s.31).

Vidare framkommer i rapporten att träd likt få andra ting eller företeelser över-skrider tider och faser och att hanteringen av dem kan vara tidsmässiga markörer som kan säga en hel del om hur samhällsklimatet såg ut vid tidpunkten för plantering och skötsel av dem (Hagström & Sjöholm 2007 s.11). Detta medför att de ofta blir betydelsefulla ikoner när de står på allmänna platser, och som exempel

ges i rapporten det så kallade NK-trädet som växte intill ett varuhus i Malmö i 130 år innan det under stor uppståndelse behövde sågas ner (Hagström & Sjöholm 2007 s.45).

Skulpterade träd i offentlig miljö

Slutsatserna som rapporten (Hagström & Sjöholm 2007) från Lunds Universitet drar rörande träd och tillhörighet är för normalt växande träd. Från dem är det inte långt till att tänka sig att om naturligt växande träd kan bidra till att ge en plats identitet och karaktär samt öka känslan av tillhörighet för människor, vad skulle då inte helt unika, skraddarsydda träd kunna göra? Genom att uppmärksamma konstformen skulle underlaget för vad som är möjligt kunna breddas då fler kan tänkas komma på utformningar och användningsområden.

Företaget *Vision Division* har exempelvis använt sig av trädsulptering i ett projekt kallat *The Patient Gardener* (Vision Division 2011) som på ett bra sätt exemplifierar möjligheterna med konstformen och dessutom triggas igång fantasin för vad som går att åstadkomma. Genom att plantera träd i en cirkel och sedan böja dem inåt mot varandra är målet att på sikt skapa en levande klätterställning, som går att se i illustrationsbilden nedan.

Bild 1. Ett exempel på vad som går att åstadkomma med trädsulptering. Publiceras med vänligt tillstånd av Vision Division.

Men för att kunna ta steget ut i våra offentliga miljöer måste även de praktiska förutsättningarna för konstformen undersökas. Förvaltningsrutiner och skötselåtgärder för utomhusmiljöer kan variera kraftigt beroende på en rad olika faktorer. Exempel på detta kan vara att ansvariga aktörer – företag eller organisationer – har varierande resurser eller att vissa platser har högre prioritet än andra och därför får olika uppmärksamhet.

Då flera av teknikerna som används vid trädsulptering kräver noggrannhet och ställer krav på skötsel är det därför av värde att undersöka hur förutsättningarna för att konstformen ska kunna användas i gestaltungsarbetet ser ut. Med vetenskap om förutsättningarna kan sedan slutsatser dras om hur de kan optimeras.

Genom att belysa processen och hur den kan genomföras på bästa sätt kan chanserna förbättras för att fler skulpterade träd ska kunna bidra till att ge platser i våra städer unik identitet, samt tillföra spännande och avvikande inslag i vårt samhälle.

Frågeställning

Hur ser förutsättningarna ut för att kunna använda sig av skulpterade träd i gestaltungsarbetet och hur kan de förbättras?

Syfte

Arbetet syftar att genom litteraturstudier och intervjuer med framträdande utövare av konstformen kartlägga och presentera hur förutsättningarna för att använda skulpterade träd i gestaltning av offentliga miljöer ser ut och sedan analysera hur de kan förbättras.

Avgränsningar

Arbetet behandlar specifikt konstformen trädskulptering som syftar på formandet av träds stammar och grenverk i estetiska eller praktiska syften. Detta begrepp ska i arbetet därför inte förväxlas med andra former av modifiering av träd, däribland det formande av lövverket hos träd och andra vedartade växter som benämns *formklippning* – en vanligt förekommande växtmodifieringsform där kunskapen och användningen redan är utbredd.

Förvaltnings- och skötselrutiner varierar kraftigt beroende på plats- och situationsspecifika förutsättningar. Arbetet skulle om hänsyn togs till dessa bli alltför omfattande och dessutom är det svårt att hitta en genomsnittlig nivå på skötsel och underhåll. Därför har jag valt att avgränsa mitt arbete till att bara beröra de grundförutsättningar som krävs för att kunna använda sig av skulpterade träd i gestaltungsarbetet, det vill säga vad som kan vara bra att känna till och hur möjliga tillvägagångssätt kan se ut om användandet av skulpterade träd i sin gestaltning är önskvärt.

Arbetet har ingen geografisk avgränsning men är tidsmässigt begränsat till 360 timmar.

Begreppsprecisering

Skulpterat träd: Ett träd vars stammar och grenar medvetet formats för estetiska eller praktiska syften och därmed fått det att anta en onaturlig form.

Trädskulptering: Benämning på konstformen där träds stammar och grenverk formas och modifieras för estetiska eller praktiska syften.

Gestaltning/gestaltungsarbete – Med ordet gestaltungsarbete avser jag den designprocess en verksam landskapsarkitekt genomför vid utformning av en miljö.

Offentlig miljö: Begreppet syftar på en miljö dit allmänheten har obehindrad åtkomst. Vidare används det i arbetet som en representativ miljö där nivå på skötsel och underhåll inte kan sägas ha en specifik nivå utan kan variera kraftigt.

Utformning: Begreppet används i arbetet som en benämning på den tänkta skapnad ett träd genom skulptering önskas få.

Litteratur

I mina studier har jag som huvudlitteratur använt mig av *Arborsculpture – Solutions for a small planet* (Reames 2007), *Tricks with trees – growing, manipulating and pruning* (Hicks & Rosenfeld 2007) samt *3 Methods of Tree Shaping every aspiring tree shaper should be aware of – 1st edition* (Cook & Northey 2010).

Metod

För en övergripande inblick i konstformens utövande och för att hitta lämplig litteratur började jag med att söka på internet (Google). Sökord som användes var *trees + art*, *tree sculptures* och *tree shaping*.

Denna inledande sökning efter information och litteratur om ämnet visade att trädskulptering var en konstform med förhållandevis mycket få professionella utövare. Därför drog jag slutsatsen att utövarna på grund av sina personliga erfarenheter skulle bli den lämpligaste informationskällan för hur konstformen kan föras ut i offentliga miljöer. Av den anledningen lade jag i arbetet större vikt vid insamlandet av information från dem än från litteraturen.

Litteraturstudier

Litteraturen studerades i syfte att ge mig ett kunskapsunderlag för att kunna formulera relevanta frågor till informanterna. För att skapa samma förutsättningar för varje informant valde jag att formulera frågor i ett frågeformulär som sedan skickades till dem. Dessa redovisas under avsnittet *Frågeformulär*.

Men då träd är levande organismer ansåg jag det också betydelsefullt att få kunskap om biologiska egenskaper hos dem som eventuellt kan påverka förutsättningarna för att kunna använda sig av skulpterade träd i en offentlig miljö. Vidare, eftersom skötsel- och underhåll kopplade till dessa miljöer kan variera kraftigt beroende på plats, bedömde jag det också viktigt att undersöka aspekter på de tekniker som används vid trädskulptering och deras olika lämplighet i offentliga sammanhang.

Litteraturen studerades därför utifrån följande frågeställningar:

- Vilka biologiska egenskaper hos träd kan tänkas påverka förutsättningarna för att kunna använda sig av skulpterade träd i gestaltungsarbetet?
- Vilka aspekter på de tekniker som används vid skulptering av träd måste tas hänsyn till vid offentlig användning av konstformen?

E-postintervjuer och samtal

Informanterna valdes på grund av deras framträdande position inom området. Kännedom om dem fick jag genom min inledande undersökning av ämnet samt litteraturstudierna. Då samtliga informanter bor utomlands valde jag e-post som kommunikationsmedel i kontakten med dem.

Informanter

- *Rirchard Reames* bor i Orgeon, USA och har skrivit boken *Arborsculpture – Solutions for a small planet* som jag använt som huvudlitteratur. Hemsida: <http://www.arborsmith.com>
- Duon ”*Pooktre*”, som består av *Peter Cook* och *Becky Northey*, är hemmahörande i Australien. Kontakten med dem har skett genom Becky endast. Hemsida: <http://www.pooktre.com>
- *Dan Ladd*, konstnär från USA som arbetat med trädskulptering i över 30 år. Hemsida: <http://www.danladd.com>

Telefonsamtal med Richard Reames

Istället för att svara på frågorna i formuläret ville *Richard Reames* talas vid över telefon för att kunna ge mer detaljerade svar. Jag ringde honom och telefonsamtalet ägde rum den 3 maj, 2012.

Under samtalet valde jag att gå ifrån frågeformuläret för att istället prata fritt kring hans syn på användandet av skulpterade träd i offentliga sammanhang. Detta då jag ansåg att den friare samtalsformen erbjöd större möjligheter för förtydligande och följdfrågor. Jag spelade (med hans medgivande) in samtalet och antecknade hans uttalanden. Efter samtalet sammanfattade jag hans uttalanden, översatt i löpande text. Resultaten av samtalet redovisas därför separat i avsnittet *Resultat*.

Frågeformulär

Nedan listas frågorna som skickades till informanterna:

1. *What is your own experience with working with tree shaping in a public environment?*
2. *Do you have any (other) good examples of it being used in public spaces?*
3. *My impression is that the reason this form of art is not more common in public spaces is because it's perceived as difficult, hard to maintain and too delicate of a process to even try. Do you agree? If so, does it have to be? If not, what could be the reason for not seeing it out there more often?*
4. *Growing a chair, for example, feels like a very advanced level of tree shaping. Do you have any suggestions on simple effects achieved through shaping of trees that could be fitting for a public environment (i.e. requires minimal maintenance)?*
5. *What would be a good approach to trying and get some form of shaped trees make its way into a design project?*
6. *Any further insight on the subject you would like to offer?*

Analysmetod

Den insamlade informationen från litteraturstudierna, de erhållna svaren från frågeformuläret samt samtalet med Richard Reames analyserades sedan och sammanställdes under avsnittet *Analys*. Analysen av den inhämtade informationen hade som syfte att kartlägga och diskutera hur förutsättningarna för användandet av skulpterade träd i offentlig miljö kan förbättras och utgörs av slutsatser dragna genom den erhållna informationen.

Resultat

I detta avsnitt redovisas den biologiska och tekniska informationen om skulptering av träd som jag i litteraturen fann kunde påverka konstformens förutsättningar i offentlig miljö, samt svaren jag erhöll från informanterna genom frågeformuläret och telefonsamtalet med Richard Reames.

Resultat av litteraturstudier

Här redovisas resultaten erhållna genom mina litteraturstudier. Uppdelningen är gjord efter de frågeställningarna som jag studerade litteraturen utifrån. Kopplingen till trädskulptering behandlas huvudsakligen under avsnittet *Analys*.

Biologiska aspekter på forrådet av träd

Följande stycke är hämtat från *Arborsculpture – Solutions for a Small Planet* (Reames 2007 s.170):

Apikal dominans: Trädets genetiska tendens att prioritera tillväxt i olika knoppar på en gren och styrs genom fördelning av tillväxthormoner. Beroende på koncentrationsgraden av hormonerna hos olika knoppar har träd olika apikal dominans, och de med hög apikal dominans koncentrerar en större del av hormonerna till den knopp eller de knoppar som är placerade längst ut eller i toppen på grenen. Denna mellan arter varierande tendens har stor inverkan på växtsättet hos trädet där de med hög apikal dominans generellt blir högre och smalare medan de med låg har ett bredare växtsätt.

Följande stycke är hämtat från *Tricks with trees – growing, manipulating and pruning* (Hicks & Rosenfeld 2007 ss.19-20):

Latenta knoppar: Inaktiva knoppar som finns inbäddade i barken. Vid skada eller beskärning kan dessa knoppar aktiveras och nya skott slå ut. Latenta knoppar finns hos de flesta lövträden men (med mycket få undantag) inte hos barrträd.

Följande stycke är hämtat från *Arborsculpture – Solutions for a Small Planet* (Reames 2007 s.168):

Graviotropisk respons: Ett trädets reaktion på ljus och resulterar i en benägenhet att växa uppåt. Detta gör att om en gren böjs på ett ställe kommer tillväxten som sker utanför böjningen inte växa vidare längs med samma vinkel utan istället styras uppåt. Den graviotropiska responsen påverkar också den apikala dominansen vilket innebär att om en gren som växer upprätt böjs så att den tidigare toppen istället pekar neråt, så kommer tillväxthormonerna att omlokaliseras och ackumuleras till den punkt på grenen som efter böjningen är högst upp. Där kan sedan latenta knoppar spricka och ”ta över” som tillväxtpunkt på grenen.

Följande stycke är hämtat från *Arborsculpture – Solutions for a Small Planet* (Reames 2007 s.168):

Fototropisk respons: är trädets strävan efter ljus och har högre prioritet än den graviotropiska responsen. När ljus är en begränsande faktor åsidosätts benägenheten att växa uppåt till förmån för att försöka nå ljuset, vilket är en del i förklaringen till varför grenar på träd även växer i sidled. När tillräckligt ljus inte finns riskerar grenen att dö.

Följande stycke här hämtat från *Arborsculpture – Solutions for a Small Planet* (Reames 2007 s.169):

Rätt växt på rätt plats: Begreppet syftar på att trädets ursprungliga, naturliga växtplats så långt som möjligt ska efterliknas vid plantering. Detta innefattar härldighet, markförutsättningar samt rätt ljus- och vattenförhållanden. Syftet är att få trädet att utvecklas optimalt, vilket det gör när dess naturliga nisch uppfylls.

Tekniska aspekter på formandet av träd

Följande stycke är hämtat från *Arborsculpture – Solutions for a Small Planet* (Reames 2007 s.182):

Ympning: Den största fördelen med tekniken är att den skapar stora möjligheter för tänkbara utformningar och kan därför sägas vara nyckeln till att uppnå verkligt unika träd. Viktigt att tänka på är att de ympade grenarna hålls orörliga så att ympningen inte släpper, för om det händer riskerar grenarna att inte växa ihop alls och i värsta fall dö. Ytterligare påverkar vinkeln för ympningen utfallet och ska helst göras så lika som möjligt mellan grenarna, då skarpa vinklar har större risk att skapa spänningar som gör att grenarna dras isär.

Böjning: Tekniken används först och främst på unga grenar då det finns en ökande risk att en gren bryts ju äldre och mer förvedad den är (Reames 2007 s.177). Denna risk kan minskas genom att en gren böjs på flera olika ställen men det går inte att bli av med den helt (Reames 2007 s.177). Då trädet skadas när det böjs bromsas tillväxten ofta upp och blir ojämn, och det är inte ovanligt att grenar dör, vilket gör tekniken oberäknelig (Cook & Northey 2010).

Följande stycke är hämtat från *Arborsculpture – Solutions for a Small Planet* (Reames 2007 s.178):

Ställningar och ramverk: Konstruktioner som ska hålla grenar och stammar på plats kräver noga planering och utförande. En av utmaningarna är att göra dem både temporära och starka nog att motstå den potentiellt mycket stora kraft som de utsätts för när vinden tar tag i ett träd. Förutom externa krafter måste ramen eller ställningen också kunna motstå den som trädet i takt med att det växer utövar. Därför måste konstruktionen vara mycket stabil. Om den inte är det riskerar den att gå sönder och den tänkta formen på trädet som den skulle ge upphov till kommer då att gå förlorad.

Följande stycke är hämtat från *3 Methods of Tree Shaping every aspiring tree shaper should be aware of* (Cook & Northey 2010):

Beskärning och putsning: Tekniken gör det enkelt att välja ut särskilda grenar och stammar samt fördela tillväxten på ett mycket kontrollerat sätt. Nackdelen är att formen som antas sker mer på trädets egna villkor och är till stor del beroende på den grenuppbyggnad trädet redan har. Därför kan mer avancerade utformningar vara svåra att uppnå endast med denna teknik. Vidare är den mer tidskrävande då oönskade skott och grenar kontinuerligt måste tas bort, och de estetiska resultaten tar lång tid att uppnå.

Följande stycke är hämtat från *Arborsculpture – Solutions for a Small Planet* (Reames 2007 s.184):

Inneslutande av objekt (eng. inclusion): Utförandet är mycket enkelt och kan bestå av att bara placera önskat objekt vid basen av en förgrening på trädet och sedan säkerställa att det förblir där. Det tar däremot lång tid innan inneslutandet är klart, varvid effekterna som önskas uppnå genom tekniken har mycket lång fördröjning.

Resultat av frågeformulär

1. What is your own experience with working with tree shaping in a public environment?

Becky Northey:

Our trees caused a sensation of excitement in Japan, when they were displayed at the world expo 2005 for 6 months.

Dan Ladd:

I have fairly positive experiences making grafted tree sculpture in public spaces for the most part. It has been difficult to persuade people initially of the vision and then difficult to explain that the piece does not arrive finished but is a process of growth. But otherwise I have done pieces in parks, at Sculpture gardens/parks and College grounds.

2. Do you have any (other) good examples of it being used in public spaces?

Becky Northey:

Axel Erlandsons trees in the USA. Chris Cattles's Grown Up Furniture, have been used to help teach children how to grow their own pieces at their schools. He has also displayed at museums and shopping centers.

Dan Ladd:

Botanical Gardens and Arboreta. At children's Museums and Parks planting trees and starting a project offers outstanding educational opportunities and invests the participants in the future of the piece and the venue.

3. My impression is that the reason this form of art is not more common in public spaces is because it's perceived as difficult, hard to maintain and too delicate of a process to even try. Do you agree? If so, does it have to be? If not, what could be the reason for not seeing it out there more often?

Becky Northey:

No. The main factor is nobody has published a repeatable process of shaping trees before us. Unfortunately Arborsculpture gives unpredictable results, and 17 years after Richard Reames's first book 'How to Grow a Chair', he is still stating it's experimental.

Pooktre process is not experimental, it has a method when followed will lead to success. Our book has only just been released we expect exciting things to happen in the next couple of years. Companies are using our book to add interest to their parks (Belgium, USA), offer shaped trees to their customers (nurseries) and people to start their own projects.

Our recommendation is anyone wanting to grow trees for public spaces, is to train and grow the trees elsewhere away from the public. Until the design is mature. Then transplant the trees into the public space. As the mature tree can be easily be looked after by a normal gardener.

Dan Ladd:

This is an accurate impression of a public perception. What it takes to garner interest and confidence is a better understanding of what's involved and a willingness to participate in a growing project. It helps also to write up a contract explaining steps of completion. I don't believe it has to be so difficult. What appears

to be off putting is the vagueness of the initial "look" of the piece and that vandalism is a very real issue.

4. Growing a chair, for example, feels like a very advanced level of tree shaping. Do you have any suggestions on simple effects achieved through shaping of trees that could be fitting for a public environment (i.e. requires minimal maintenance)?

Becky Northey:

The beauty of this art-form is that it's not hard to do, just like cooking or dancing you need to understand the steps. Once you know the process, no one design is harder than another. The only difference between designs is some designs take longer to grow to completion.

Dan Ladd:

I definitely stay with fundamental, easy and simple designs for public spaces. It is not hard to impress the public with a fine arch of grafted trees or a drinking fountain on the side of a tree. I do arches, and what I refer to as "areas of intrigue" where for example, there may be signage grown into the tree or a group of trees tipped to one side and grafted together...

5. What would be a good approach to trying and get some form of shaped trees make its way into a design project?

Becky Northey: -

Dan Ladd:

I believe that getting grafted tree shapes into private or corporate landscape settings is the foot in the door in the beginning. This would be a nurturing trusting environment in which to start acculturating landscape architects and designers to the possibilities and then let the media document/showcase it.

6. Any further insight on the subject you would like to offer?

Becky Northey: -

Dan Ladd: -

Resultat från telefonsamtalet med Richard Reames

Richard började med att poängtera att *korrekt* skötsel och underhåll är det huvudsakliga problemet i en offentlig miljö. Hans egen erfarenhet från att arbeta med träd i sådana sammanhang har generellt varit att de som skulle tagit hand om träden antingen inte varit kvar längre eller att de aldrig lärde sig att göra det riktigt från första början. Han tillägger att detta är något som kanske kan undvikas genom att de ansvariga tränas gradvis genom åren av någon med bättre kunskap.

De enda riktigt framgångsrika fallen har varit dem som Richard själv översett och tagit hand om, och då det finns så få utövare av konstformen måste den som vill använda sig av skulpterade träd i offentliga sammanhang vara beredd på att själv vara den som sköter dem. Men han underströk att det är den tänkta utformningen på trädet som slutligen bestämmer hur mycket underhåll den kommer att kräva, så potentiellt finns det en hel del som kan göras och som inte behöver kräva särskilt mycket eller avancerad skötsel. För när väl trädet har sin tänkta struk-

tur är skötseln egentligen minimal och kräver mycket lite tid – ibland behöver ingenting alls göras. Men det är viktigt att det som görs sker på ett korrekt sätt.

Som exempel på en enkel utformning gav han att skapa en gångväg med välvda träd längs med sidorna, där kronorna möts över mitten. Målet vid exempelvis en sådan design, och andra liknande enkla utformningar, skulle vara att få träden att nå en punkt då de inte längre behöver ses över, utan fritt kan få växa större. Hans tips var att verkligen undersöka den aktuella platsen och utifrån den se vad som kan vara möjligt. Han framhävde också att barn blir nyfikna när de ser träd som ”inte följer reglerna”.

Vad gällde praktiska egenskaper hos träd som kan vara bra att känna till nämnde han ett par. Den första var att när unga grenar böjs kommer det resultera i att den bildar så kallad tjurved på undersidan av grenarna eller stammarna. Detta är en typ av ved som syftar till att räta upp trädet och minska påverkan från den utomstående kraften som orsakar böjningen. Denna ved kan utöva en kraft som potentiellt kan bli mycket stark, varvid det finns hög risk för att det som trädet böjts till eller längs riskerar att gå sönder. Därför måste böjningen av träd göras mycket hållfast.

Ju yngre träden är desto bättre lämpade är de för att skulpteras. Däremot kan unga grenar faktiskt sträcka på sig, varvid utväxande skott kan ”flytta på sig”, något som han tyckte kunde vara bra att känna till då den rådande uppfattningen är att en grens position alltid är intakt. Dessutom har valet av art stor inverkan på slutresultatet, då vissa arter är mer lämpade än andra. Han gav som exempel den amerikanska platanen (*Platanus occidentalis*) som användes flitigt av Axel Erlandson och är de av hans träd som överlevt bäst genom åren. Men det återstår att undersöka lämpliga arter för andra delar av världen. Ytterligare kan hela växtsättningen användas för skulptering men han menade att tidig vår när den huvudsakliga nytillväxten sker är optimal.

För att uppnå verkligt spännande gestaltningar anser han att ympning måste tillämpas då det är den teknik som möjliggör för träd och grenar att växa ihop, vilket skiljer den åt från bara böjning.

Slutligen pekade han på att något som måste tas i beaktning är att också träd, precis som alla andra organismer, till slut dör och att det finns en risk att saker och ting faktiskt kan gå fruktansvärt snett redan under tidigare skeenden i deras liv.

Analys

Detta avsnitt avser att sammanfatta och analysera de slutsatser som går att dra från de erhållna resultaten om förutsättningarna för offentlig tillämpning av konstformen trädskulptering. För ökad läsbarhet och logik har analysen delats upp i avsnitt där olika aspekter utifrån resultaten diskuteras var för sig. Avslutningsvis sammanfattas slutsatserna med ett övergripande resonemang för hur fler skulpterade träd kan tänkas ta plats i våra offentliga miljöer.

Val av träd

De bäst lämpade arterna för skulptering återstår fortfarande att definiera beroende på det klimat och förutsättningar som råder på den plats där den planerade användningen är tänkt. Men det går att dra slutsatser om vilka egenskaper trädet bör ha för att förutsättningarna att lyckas ska bli så goda som möjligt.

Lövträd är att föredra framför barrträd eftersom de senare saknar latent knoppar. Detta gör dem vanskliga att använda sig av då eventuell beskärning eller skada blir irreparabel. Men med en mycket medveten planering av utformningen kan även barrträd användas – riskerna med det måste bara övervägas.

Trädarter som har hög apikal dominans lämpar sig också bättre än de med låg eftersom deras förmåga att växa med tydliga huvudgrenar gör att tillväxten koncentreras i högre grad, vilket är att föredra då det blir enklare att bygga upp trädet. Hög apikal dominans minskar även omfattningen av oönskade sidogrenar och skott som måste tas bort genom beskärning samt hur ofta detta måste göras.

Träd som växer i normal eller snabbare takt är vidare att föredra framför långsamväxande så som dvärgsorter av vanliga trädsläkten.

De flesta träd tål beskärning, om än i varierande grad. Därför kan i stort sett alla träd vi ser i våra städer skulpteras. Det viktigaste vid val av träd blir därför att det är lämpat för den plats där det ska växa så att det kan utvecklas på ett tillfredsställande sätt och må bra. Ett friskt träd läker sår efter beskärning eller ympning bättre än ett sjukt eller skadedrabbat exemplar och bättrar därmed på chanserna för ett lyckat resultat.

Preliminära kandidater som lämpar sig särskilt för offentlig miljö kan vara olika arter och kloner av lind (*Tilia*), lönn (*Acer*), björk (*Betula*), ek (*Quercus*) och körsbär (*Prunus*). Samtliga är väl beprövade för vårt klimat, växer relativt snabbt och utvecklar tydliga huvudstammar och -grenar.

Val av teknik

Resultaten har visat att själva processen vid skulptering av träd – oavsett teknik – inte är extremt avancerad eller komplicerad och är något som de flesta med grundläggande träning utan svårigheter skulle kunna ge sig på. Inte heller är det tidskrävande; ympning görs exempelvis en gång och sedan sköter trädet resten. Det som tar mest tid är att beskära och putsa bort oönskade grenar och skott men även det är inte en särskilt tidskrävande eller svår procedur – det behövs bara göras kontinuerligt och på rätt sätt.

Men trots detta kräver skulptering av träd ändå medvetenhet, ett långsiktigt tänkande och en förståelse för de olika steg processen innehåller så att det som görs utförs på ett korrekt sätt. Både Richard Reames och Becky Northey betonar det här extra. Detta ställer krav på att processen övervakas för att ett verkligt lyckat resultat ska uppnås. Den exponerade miljön i offentliga rum gör därför processen sårbar. Ställningar som används för att hålla uppe trädets form kan vandaliseras och skador kan ske på träd som bryter grenar eller gör att ympningspunkter släpper. Dessutom är ställningar och andra konstruktioner som behövs för skulpteringen oftast skrymmande och inte särskilt tilltalande utseendemässigt.

Med detta i åtanke bör trädet om det ska skulpteras på plats utformas på sådant sätt att de känsliga delarna såsom ympning- eller uppbindningsställen inte är åtkomliga. Detta kan åstadkommas genom att de placeras högre upp i trädet eller

att trädet och dess konstruktioner står placerat sådant att det inte går att nå, som i en större plantering eller omgärdat av vatten.

Ska trädet ändå stå lättåtkomligt för allmänheten är uppbyggnadsbeskrivning den teknik som lämpar sig bäst. Resultatet är omedelbart och efter utfört arbete är ett skulpterat träd inte mer sårbart än ett vanligt.

Val av plats

Placering av den tänka utformningen kan väljas fritt utifrån vad som ska uppnås och var trädets kvaliteter önskas. Hårdgjorda miljöer ställer krav på att den valda växten klarar av förutsättningarna där och tål miljön medan parker med sina mer naturlikna förhållanden gör att antalet tänkbara träddarter som kan användas blir fler då trädets naturliga växtplats har större sannolikhet att redan finnas eller kunna skapas.

För att verkligen dra nytta av träden som ikoner kan högstatusplatser på exempelvis torg vara en tänkbar placering. Det är på dessa platser som de unika utformningarna har störst möjlighet att prägla rummet och deras särskilda kvaliteter lyftas fram på bästa sätt.

Dan Ladd menar att företag och organisationers privata miljöer är den bästa vägen in i det allmänna medvetandet för konstformen. Uppfarter, innergårdar och skyltträdgårdar kan erbjuda träden att växa upp i en offentlig men ändå skyddad miljö där också skötsel- och underhållsrutiner ofta håller en högre nivå. Media framhäver Ladd också som ett redskap för att lyfta fram skulpterade träd då den ökade exponeringen kan tänkas öka sannolikheten att fler landskapsarkitekter vill försöka använda sig av dem.

Utformning

Många inom fältet har visat sig forma möbler och detta är en utövning av konstformen som får sägas vara mer avancerad. Därför finns det potentiellt många, enklare utformningar som skulle kunna vara bättre lämpade för offentlig miljö. Det återstår egentligen bara att komma på dessa och prova. Reames menade att utformningar där skulpterade stammar och en fritt växande krona är att rekommendera då sådana efter ett visst stadium i stort sett är underhållsfria. Ladd understryker också okomplicerade utformningar så som välvda trädkronor och hans erfarenhet säger att det inte är svårt att imponera på allmänheten med udda formade träd. Och speciellt barn blir nyfikna när ”träd inte följer reglerna”, som Reames sade i intervjun.

Ytterligare att ta i beaktande är att skugga genom den fototropiska responsen kan påverka riktningen på tillväxten hos trädet men också i vilken grad den sker, då ljus är en energikälla för växter. Detta är viktigt att tänka på i fall där fler än ett träd planteras i en utformning eftersom ett av träden riskerar att skugga ett annat, med sämre och/eller ojämn tillväxt hos det senare som följd. Utformningen bör därför göras med detta i åtanke och tillhandahålla goda ljusförutsättningar för samtliga trädindivider.

Den gravitropiska responsen som gör att träd vill växa uppåt kan vara problematisk men går att utnyttja till ens fördel genom att exempelvis skapa utformningar med upprätta delar där grenen böjs vid basen och sedan får växa uppåt.

För att minimera risken för skador på trädet bör dessutom utformningen planeras så att det inte går att klättra i träden om de inte är gamla nog att klara av

det. Beskärningsuppbyggnad är som tidigare nämnt den teknik som kräver minst överseende och är lättast att sköta, men enbart genom beskärning begränsas utformningsmöjligheterna kraftigt.

Slutligen vill jag också lyfta fram inneslutandet av objekt som ett roligt sätt att använda sig av konstformen på. Potentiellt skulle belysning, skyltar och andra konstnärliga element kunna inkorporeras i växtligheten. Det här sätter igång fantasin och med tanke på dess enkla utförande är det ett angreppssätt väl värt att utforska vidare. Hur trädets hälsa påverkas återstår dock att undersöka vidare.

Skötsel och underhåll

Då processen ställer höga krav på att den utförs på ett korrekt sätt är kunnskap hos de ansvariga för skötsel viktig. Reames poängterar detta eftersom hans erfarenheter säger att just kunskapsluckor vid överlåtandet av skötseln har varit det största problemet vid skulptering av träd i offentlig miljö. Han menar därför att den som vill använda sig av skulpterade träd – tills fler utövare och personer med förståelse för processen finns – måste vara beredd på att själv vara den som övervakar och sköter träden. På grund av detta kan möjligheterna för skulpterade träd begränsas geografiskt till de områden där en kunnig inom ämnet person finns.

Men, med tanke på att processen inte är särskilt svår eller tidskrävande drar jag ändå slutsatsen att det med mycket noggranna instruktioner, grundläggande utbildning och enkla utformningar är högst rimligt att tänka sig att trädgårdsmästare och skötselansvariga kan ta över skötseln. Dessa instruktioner skulle potentiellt kunna bestå av detaljerade ritningar över hur trädet ska se ut eller fotografier som år-till-år visar på vilka grenar som ska beskäras.

Hur kan då kunskapsbasen utvidgas? Egentligen bara på ett sätt: genom att fler skulpterade träd används vid gestaltning av utomhusmiljöer. Det skulle tvinga ansvariga för skötsel och underhåll att lära sig stegen och då den inhämtade kunskapen är bestående skulle även framtida användning i det geografiska området säkerställas där personen finns. Potentiellt finns det också en nisch att fylla för företag som väljer att specialisera sig på skulpterade träd och skötseln av dessa.

Vandalism

Risken för vandalism är högst reell och träden som genom skulptering blir mer av individer gör dem än mer utsatta än träd som växer normalt. Men risken är dock högst de första 5-10 åren av trädets utveckling och minskar sedan i takt med att trädet växer och blir mer stryktåligt. Kan det därför skyddas under denna period passeras en gräns där det sedan är föremål för den normala utsattheten kopplat till objekt i offentlig miljö. Och den går aldrig att helt komma ifrån.

I absolut värsta fall vandaliseras trädet så pass så att det dör. Men även om det händer skulle det kunna göras om till en skulptur och även efter dess livstid tillföra konstnärliga kvalitéer till en plats. Dessutom skulle det bli ett minne över en gång levande individ i staden och därmed fortsätta att bidra till känslan av identitet och tillhörighet på platsen.

Steg ut i offentlig miljö

Allt sammantaget, processens behov att utföras på korrekt sätt och att övervakas, risken för vandalism och skador, så skapas de absolut bästa förutsättningarna genom att först odla och forma träden i en privat miljö, och sedan flytta dem till den offentliga plats där de önskas. Northey förespråkar detta tillvägagångssätt, och det är lätt att se varför.

Genom att skulptera trädet i en skyddad miljö kan flera risker kopplade till tekniker och den exponerade offentliga miljön elimineras. Träden får dessutom chansen att växa upp i en mer gynnsam miljö.

Var skulle då träden kunna odlas? En potentiell miljö är den som plantskolor tillhandahåller. Det är redan vanligt att träd av betydande ålder säljs av dem och sedan förflyttas till en offentlig miljö, så detsamma gäller för skulpterade träd då de utöver sin form inte skiljer sig i övrigt. Skulpteringen skulle kunna utföras av en utomstående kunnig person hos plantskolan tills de är lämpade att förflyttas till en offentlig miljö. Alternativt skulle en utformning potentiellt kunna beställas av dem eftersom deras personal har både kunskapen och utrymmet att forma träd.

Även trädgårdsentusiaster skulle kunna engageras i processen. Givet att de kan tänka sig att bli av med träden – något som inte alls är otänkbart då de skulle få chansen att prägla offentliga rum – skulle privata personer kunna forma träd i egen regi, och sedan sälja det när designen på det mognat tillräckligt till en kommunal aktör som sedan planterar och sköter trädet.

Utöver en extern plats är Ladds förslag om att först föra träden in i en miljö tillhandahållen av företag och organisationer en god idé.

Diskussion

Resultaten från undersökningen har visat på att trädsulptering inte behöver vara en speciellt komplicerad process utan är något som isället kräver medvetenhet och planering snarare än livslång erfarenhet eller expertkunskap. Kombinerat med en optimering av förutsättningarna som redovisats under avsnittet *Analys* finns det absolut en möjlighet för fler att börja utöva konstformen, och för skulpterade träd att ta steget ut i offentlig miljö.

Hur kommer det sig då att skulpterade träd inte är något som finns i våra offentliga rum idag? En möjlig anledning är att det är en process som *upplevs* för komplicerad för att vara värd att pröva på, trots att den alltså inte behöver vara det. Men den främsta anledningen anser jag är så enkel som att kännedomen om konstformen är för dålig. Bristen på vetskap om att skulptering av träd kan vara ett gestaltningsverktyg för arkitekter och trädgårdsentusiaster resulterar helt enkelt i att det inte används.

Kopplat till den dåliga kännedomen är sedan det begränsade antalet professionella utövare. Det finns helt enkelt för få som skulpterar träd för att det ska ge något nämnvärt avtryck hos allmänheten. De få utövare som finns är dessutom vitt spridda över världen. Både den dåliga kännedomen och bristen på utövare bekräftades av det faktum att det var svårt att hitta information om och exempel på trädsulptering under min inledande informationssökning.

Näst anser jag att den avancerade karaktären hos de flesta utformningarna av de få utövare som finns blir en barriär för att göra konstformen mer tillgänglig. Vill någon börja med att modifiera träds växtsätt kan jag se hur de mest framträdande exemplen så som stolar och möblemang konstruerade av levande träd kan te sig avskräckande. Detta underströk särskilt Dan Ladd som förespråkar enklare utformningar för att kunna göra skulpterade träd mer lämpade för offentliga miljöer.

Sammantaget verkar det alltså finnas en bild av att trädsulptering är alldeles för komplicerat för att vara värt att prova på. Och denna bild upprätthålls i viss mån tyvärr av utövarna själva som genom sina komplicerade och tidskrävande utformningar ger intrycket av att det inte är något som vem som helst ger sig på – trots att det finns betydligt simplare användningsområden. Det gör konstformen svår att närma sig, inte minst för gestaltande landskapsarkitekter som i sitt arbete har tidsbegränsningar att förhålla sig till.

Problematiken kopplad till konstformens begränsade förekomst verkar därför ha en lösning som på en och samma gång är både enkel och svår: nämligen att fler börjar använda sig av den.

Referenser

- Cook, P & Northey, B (2010). [Elektronisk] *3 Methods of Tree Shaping every aspiring tree shaper should be aware of – 1st edition*. Tillgänglig: <http://www.pooktre.com/extra/3/methods.html> [2012-05-03]
- Hagstöm, C & Sjöholm C (2007). *Tankar om träd – En etnologisk studie av människors berättelser om träds betydelser*. Lund: Media-tryck 2007.
- Hicks, I & Rosenfeld, R (2007). *Tricks with trees – growing, manipulating and pruning*. Hong Kong, Kina: CT Printing 2007.
- Kvant, C. (2011). *Trädets tid*. Mölnlycke: Elanders Fälth & Hässler 2011.
- Reames, R. (2007). *Arborsculpture – Solutions for a small planet*. Williams, Oregon, USA: Arborsmith Studios 2007.
- Sveriges Pomologiska Sällskap (2002) [Elektronisk] *Utveckla dina träd med ympning*. Tillgänglig: http://www.svepom.se/pomologi_ympning.php [2012-05-12]
- Vision Division (2011) [Elektronisk] *The Patient Gardener*. Tillgänglig: <http://thegoldbrain.blogspot.se/2011/10/patient-gardener.html> [2012-08-30]